

TŐZSÉR ÁRPÁD

Versek az *Ál-gyerekkversek vén gyerekeknek* ciklusból

TŐZSÉR ÁRPÁD (1935) Pozsony

A KAPU MEG A KÖLTŐ

– Hogy vagy, kapu? Régen láttalak.
 – Nem is láthattál, én még új kapu vagyok itt.
 – Nem rühelled, hogy minden
 jöttmentnek ki kell tárulkoznod?
 – Nem értem, mi az, hogy „rühelni”.
 – Elárulom, hogy én sem. A rühes disznó
 a kapufához dörzsöli viszkető oldalát.
 Talán erre mondják, hogy: rühell.
 – Mi az, hogy dísz-nó? Talán
 dísz-kaput akartál mondani. Én egy
 új kapu vagyok, borjút látok néha,
 jön, megbámul, de mióta itt állok,
 dísz-nót még véletlenül sem láttam.
 – A disznó is olyan állat, mint a boci,
 se füle, se farka, csak épp nem tarka.
 Hordó teste van: nagyon szeret enni.
 S okosabb, mint a borjú, azt is tudja,
 mennyi moslék jár neki. Evés előtt
 leméri a vályút, s azt mondogatja:
 rőf, rőf, öt rőf!, rőf, rőf, öt rőf!
 – Egész jól rőfögsz. Nem vagy te diszó?
 Ha az vagy, nem muszáj tovább udvarolnod,
 itt a kapufám, rühellj kedvedre!

ÓVODÁBAN

Gyerekek, jelentkezzen, ki tudja, mi volt a bűne Sziszüphosznak! Mért ítélték az Alvilág bírái a hiábavaló sziklagörgetésre? Senki se tudja?! Ti árulkodó Júdásnak szoktátok nevezni az ilyen társatokat. Sziszüphosz ezer évvel megelőzte Júdást: elárulta Aszóposz folyamistennek, hogy a lányát, Aiginát sas képében elrabló Zeusz, a görögök főistene merre menekült zsákmányával. Zeusz a villámaival visszaűzte az üldözésére indult Aszóposzt a vizeibe, s a szerelmi kalandnak, az ismert módon, Sziszüphosz lett károsultja. Ki tudná a történet tanulságát levonni? No Pistike?! – Árulkodó Júdás, nem kap piros tojást! – Nagyon jó. Évi? – Árulkodó Júdás, sziklát kap, nem tojást. – Ez is jó. S most kérdezzük meg a takarító nénit is! – Énszerintem seckojedno, besúgó vót a' mind a kettő.

PENTATON TÉL

Öt varjú gubbaszt a tar, téli ágakon,
öt hangjegy, á, cé, dé, s é, gé – kész pentaton.
Botfűlű az egyik varjú, s a zenéhez
mitsem ért, mit neki *geszesz* vagy *gesz, é, esz!*
Elröppen s megül egy másféle hangzaton,
s megbomlik az első fán is a pentaton.

NYELVI ÁTMŰTÉSEK

A *márvány* és *járvány* egy betű különbséggel *zárvány*,
de a *járvány* hogyan jár házról házra, ha zárva van?
S a *márvány*? Mit keres itt a márvány?
Egyszerű hangátműtés! – a nemek közt
az átműtés útja rég járva van.

PNTTN TL

t vrj gbszt cspsz, tl gkn,
t hngjgy, á, c, d, s, g – ksz pnttn.
Btfl z gyk vrj, s znhz
mtsm rt, mt nk *gszsz* vgy *gsz, sz!*
lrppn s mgl gy msfl hngztn,
s mgbmlk z ls fn s pnttn.

KMPC

Ernest Jandl írt néha könnyen érthető verset is,
bizonyítandó, hogy lásd, világ, tudok én ilyet is.
Fehér hó hullt bennük, s szelíd harang kondult,
ilyenkor azt hitték, Ernest megbolondult.

Ha Jandl Ernő élne, ő s én druszák volnánk:
tarkabarka sorsom két nevet osztott rám.
Ernestus vagyok a keresztlevelemben,
csak az isten tudja, Árpádus hogy' lettem.

Immár Jandl Ernőre hajaz némely versem,
ifjan Árpád, vénen én is Ernő lettem.
Barátaim kérdik: tán megbolondultam?!
Schtzngrmm és *Kmpc*:* nyolcvanhat elmúltam.

* A *Schtzngrmm* című szövegvers Ernest Jandl ún. konkrét költeményeinek talán legismertebb darabja. Ezeknek a verseknek a lényege: a költő elhagyja a szövegből a magánhangzókat. A *Schtzngrmm* értelmezői a címet általában *Schützengraben*-nek (lövészároknak) „fordítják”, s a verset magát háborúellenes műnek tartják. A befejező *t-tt*-ben a *t* állítólag sírkeresztet formáz, míg a *tt* a *tot* (halál) szó „magánhangzótlánítása”. Ezt a *tot*-ot a vers magyarázója (Tauber Ferenc) *Kmpc*ként (Kampec) próbálta visszaadni.